

Rdeči seznam ogroženih pijavk (Hirudinea) v Sloveniji

The Red List of Endangered Hirudinea in Slovenia

Boris SKET

Ključne besede: rdeči seznam, pijavke, Hirudinea, Slovenija
Key words: Red List, Hirudinea, Slovenia

IZVLEČEK

V Sloveniji je doslej znanih 18 taksonov pijavk. Rdeči seznam jih obravnava 7. Ob vrstah so navedena nahajališča, vzroki ogroženosti in predlagani varstveni ukrepi.

ABSTRACT

Of the 18 taxa of leech known so far to occur in Slovenia, 7 have been included in the Red List. Locality, cause of endangerment and conservation measures to be taken are given for each species listed.

1. UVOD

V Sloveniji je doslej znanih 18 taksonov pijavk, od teh sta 2 vrsti (morda le podvrsti iste vrste) kopenski, druge pa so sladkovodne. Vse naše sladkovodne vrste imajo obsežne areale tudi zunaj Slovenije, vendar pa so nekatere izmed njih ravno pri nas zelo redke. Čeprav je skupina dovolj temeljito raziskana, lahko pričakujemo najdbo še kakšne bolj redke vrste.

Pijavke so ogrožene predvsem zaradi uničevanja mlak in mrtvic ter spreminjanja naravnega stanja v bogato zaraščenih strugah počasi tekočih voda. To so namreč najpomembnejša bivališča za večino pijavk. Le medicinsko pijavko bi utegnili ogroziti tudi trgovski interesi; marsikje po Evropi je skoraj iztrebljena, njena razširjenost v Sloveniji pa je sploh zelo omejena. V primeru, da bi jo tudi pri nas začeli ponovno uporabljati v znanstvene namene oziroma za farmacevtsko industrijo, bi jo morali umetno gojiti.

2. SEZNAM

Pojasnilo posebnih oznak/Key:

! - v Sloveniji znano le eno nahajališče/only one locality known in Slovenia

Batracobdella paludosa (Carena) (žabja pijavka) R !

- nastopa zelo raztreseno v evtrofnih mlakah, ki izginjajo
- varstveni ukrepi: zavarovanje evtrofnih mlak in rokavov

Theromyzon tessulatum (O. F. Muller) (ptičja pijavka) R

- v severovzhodnih predelih Slovenije se pojavlja zelo raztreseno v evtrofnih mlakah in ribnikih; sicer zajeda na vodnih pticah, a je zelo redka
- varstveni ukrepi: zavarovanje evtrofnih mlak in rokavov

Hirudo medicinalis L. (medicinska pijavka) V (+R)

- v Sloveniji se pojavlja le v ozkem pasu vzdolž Mure; mnogostransko uporabna v farmaciji in medicini, njene populacije so po vsej Evropi ogrožene (marsikje so izginile); ni znano, ali se v Sloveniji gospodarsko izrablja
- varstveni ukrepi: zavarovanje voda pred onesnaženjem, prepoved lova

Erpobdella monostriata (Gedroyć) (pasasta pijavka) V (+R)

- v Sloveniji znana le iz potokov v Slovenskih goricah, ki so zelo ogroženi zaradi onesnaževanja
- varstveni ukrepi: zavarovanje voda pred onesnaževanjem

Erpobdella nigricollis (Brandes) (črnovrata pijavka) R !

- v Sloveniji znana le iz okolice Čateža
- varstveni ukrepi: zavarovanje naravnih površinskih vodnih habitatov pri Čatežu (so pokrajinsko in biološko zanimivi)

Dina cf. *apathyi* (Gedroyć) (vinska pijavka) R

- v Sloveniji najdena zelo raztreseno (Koper, Most na Soči, ?Prekmurje),
- varstveni ukrepi: zavarovanje naravnih vodnih habitatov

Trocheta bykowskii Gedroyć (studenčna pijavka) troglobiontske populacije

- R !
- vrsta je pri nas zelo razširjena, nastopa tudi v podzemeljskih vodah, edina specializirana podzemeljska populacija pa je znana v postojnsko-planinskem jamskem sistemu
  - varstveni ukrepi: sanacija stanja v podzemeljski Pivki (v postojnsko-planinskem jamskem sistemu)

Avtorjev naslov/Author's address:

Prof. dr. Boris SKET

Oddelek za biologijo BF, Univerza v Ljubljani

Aškerčeva 12, SLO-61000 Ljubljana, Slovenija